

Pravništvo: Ljubljana, Knaflicjeva 1
— telefon števil 3122, 3123, 3124
3125, 3126

nseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — tel. 3492 in 2492

Podružnica Maribor: Grojski trg št. 7
— telefon št. 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica
— telefon št. 190

Časni pri pošti ček zavodnih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180
Wien št. 105.241

UTRRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za mozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflicjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor:
Grojski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje: Strossmayerjeva ulica št. 1
— telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Nemci javljajo padec Varšave — Poljaki to vest odločno zanikajo

Po nemških vesteh so se Poljaki včeraj popoldne umaknili iz Varšave, po poljskih vesteh pa je še v njihovih rokah in jo hočejo braniti do skrajnosti

Berlin, 8. sept. br. Danes ob 17. so nemški motorizirani oddelki dospeli do Varšave in so se prvi nemški vojaki pojavili v varšavskih predmestjih.

Berlin, 8. sept. w. Na pohodu proti Varšavi so motorizirane čete dosegle Ravo Mazowiecko in od tod naglo prodrele do Varšave. Po kratki borbi so se poljske čete umaknile in prepustile prestolnico nemškim četam.

Rim, 8. sept. br. Agencija Stefani je noč objavila vest iz Berlina, da so ob 17.15 oklopni oddelki nemške vojske vdrlji v Varšavo.

Berlin, 8. sept. (DNB) Vest, da so nemške čete v petek ob 17.15 popoldne vkorakale v Varšavo, je bila sprejeta v Berlinu z bučnim zadovoljstvom. Se nikoli, odkar trajajo sovražnosti med Nemčijo in Poljsko, niso bili časopisi, ki so izšli v ogromnih nakladah, tako hitro razgrabljeni, kakor ob tem poročilu. Ljudje so se v velikanskih gružah gnetli pred izlozibami, v katerih so razobešeni zemljevidi z označkami napredovanja vojnih operacij. Prvo vest o zasedbi Varšave je v Berlinu prinesel radio. Po sporočilu, da so nemške čete stopile na tla varšavskega mesta, je bila zaigrana državna himna, ki so ji sledile vojske koračnice.

Varšava, 8. sept. br. Noč ob 21.30 so tukajšnje radijske postaje objavile

komunikacije agencije Pat, ki pravi, da v nasprotju z nemškimi poročili nemški oklopni oddelki niso vdrlji v Varšavo in da poljske čete še zmerom branijo mesto. Civilno prebivalstvo, ki ga je sedaj v Varšavi še okrog 120.000, nenehoma gradi strelske järke in barikade.

Varšava, 8. sept. br. Varšavska srednje valovna radijska postaja je ob 23. srednjeevropskega časa objavila proglas poveljujočega generala obrambe Varšave. Proglas pravi med drugim: »Varšavo bomo branili do zadnjega. Umaknili se ne bomo več niti za korak nazaj. Pozivam prebivalstvo, da pokaže pri obrambi ves svoj patriotizem.«

Ista postaja je nekaj minut kasneje odločno zanikala vest nemškega radia o zavzetju Varšave po nemških četah. Poljski demanti pravi, da ima ta vest namen povzročiti zmedo in poplah med poljskim narodom in v vrstah njegove vojske.

Bern, 8. sept. br. Poljsko poslaništvo v Bernu je zvečer ob 21. izdalo komunikacijo, v kateri zavrača vesti, da bi bile nemške čete zasedle Varšavo. Ves večer je varšavska radijska postaja še redno poslovala in dajala vesti v poljskem jeziku. To ne bi bilo mogoče, če bi bila Varšava že v rokah nemških čet.

Berlin, 8. septembra. AA. (DNB) Po ugotovitvah nemškega vrhovnega poveljstva je bilo do včeraj ujetih 25.000 Poljakov ter zaplenjenih 126 topov kakor tudi večja količina oklopnih avtomobilov. Številna zaplenjena strojna puška in puška ter manjši obrambni topovi ni bilo mogoče ugotoviti.

Rim, 8. septembra. AA. (Stefani) Posebni dopisniki italijanskih listov poročajo o poljsko-nemškem bojišču, da Nemci hitro napredujejo proti ciljem, katere je odredilo vrhovno poveljstvo, da si ceste slabe in maloštevilne ter mostovi porušeni. Dopisnik »Messaggera« pravi, da se poljske čete umikajo proti črti Varšava—Lublin, in da se bodo še enkrat poskušale odločno upreti se Nemcem ob Bugu, čeprav sta vlada in prebivalstvo zapustili Varšavo. Veliko število prebivalcev Lodza, ki se po mnenju dopisnika nahaja pred padcem, prihaja v Varšavo, kjer se že čujejo grmenje nemških topov. V Radomu in Lublinu je prebivalstvo pripravljeno za evakuacijo proti vzhodu.

Osem letalskih napadov na Varšavo

Varšava, 8. sept. c. Poljska uradna poročila še vedno zagotavljajo, da je Kra-

kov slej ko prej v poljski posesti. Včeraj je bilo na Varšavo izvršenih 8 letalskih napadov. Neki nemški letalec, čigar letalo je bilo sestreljeno, je pristal s padalom na glavni varšavski ulici. Skupno je bilo včeraj nad Poljsko sestreljenih 35 nemških letal. Nemška letala so nad Varšavo metala tudi letake.

Pred Poznanjem

New York, 8. sept. o. Po brezzičnem poročilu agencije Associated Press iz Berlina so nemške čete prispele danes do Poznanja.

Hitler se vrne v Obersalzberg

London, 8. sept. p. United Press poroča iz Berlina, da pričakujejo tamkaj, da se bo kancelar Hitler ob koncu tedna vrnil s fronte v Obersalzberg.

Poljska vojna poročila

Curth, 8. sept. br. Poljsko vojno poročilo ne omenja ničesar o današnjih bojih na posameznih odsekih fronte, marveč samo naglašja, da se poljske čete v redu umikajo na določene postojanke in da tudi pri umi-

ku nudijo sovražniku odpor in zadržujejo njegovo napredovanje. Poročilo navaja dalje, da so poljska letala danes ponovno preletela vzhodno nemško ozemlje in dospela do Berlina in so spotoma bombardirala več nemških mest.

Poljska obala se še drži

London, 8. sept. p. Gdynia in vsa poljska obala ob Baltičkem morju sta še vedno v poljski posesti. Poljske podmornice kakor tudi v morju položene mine onemogočajo prihod nemških vojnih ladij. Tamošnja posadka je poslala poljskemu generalnemu štabu poročilo, da je Nemci ne bodo mogli pregnati s poljske obale.

Vojna se bo nadaljevala tudi po zasedbi Poljske

Tokio, 8. septembra. AA. (Stefani). Angleško veleposlaništvo v Tokiu je odločno zanikalo vesti, razširjene na Japonskem, da bi angleška vlada v primeru, da bi bila Poljska popolnoma zasedena, odnehala od nadaljnjih sovražnosti napram Nemčiji. V sporočilu poslaništva se pravi, da bi eventualna zasedba cele Poljske mogla imeti za posledico samo konsolidiranje odločnosti Anglije.

BOJI MED OBEMA PASOVOMA UTRDB

Francoska pojasnila k dosedanjim bojem na zapadni fronti

Pariz, 8. septembra. AA. (Havas) Poveljništvo francoske vojske poroča, da je dobil sovražnik na bojišču med Reno in Moselo ojačanja, kar je znak, da prihajajo na bojišče nove vojske sile iz notranjosti Nemčije.

Poročilo št. 9 z dne 8. septembra zjutraj se glasi: Izvedli smo lokalna napredovanja različnega pomena ter zložiteli s tem občutno naše napredovanje na gotovih točkah.

Pariz, 8. sept. br. Noč je vrhovno poveljstvo objavilo vojno poročilo št. 10. V njem pravi, da so francoske čete tudi danes dosegle nove lokalne uspehe in nadaljevale prodiranje v sovražno ozemlje. Povsod, kjer se sovražnik umika, uničuje svoje utrdbe. Francoske čete so naletele že na minsko polja. Francosko letalstvo razvija svojo akcijo povsem skladno z vojsko na terenu. Tudi francoska vojna mornarica je razvila živahno akcijo na vseh morjih ter nastopa povsod v popolnem soglasju z angleško vojsko mornarico.

Nocojšnji listi ugotavljajo v svojih situacijskih poročilih o bojih na fronti, da se razvijajo sedaj borbe že povsem na nemškem ozemlju. Francozi so zavzeli nove postojanke, ki so že znatno oddaljene od Maginotove linije. Ponekod so prodrli preko meje že več kilometrov globoko, na nekem mestu so francoski oklopni oddelki prodrli že do Siegfriedove linije. Pred Siegfriedovo linijo so si Nemci zgradili poljske utrdbe, ki so vse opremljene z avtomatičnim orožjem. Francozom je uspelo že mnogo teh utrdb razdejati. Nemški odpor v teh utrdbah je bil zelo močan. Francosko vrhovno poveljstvo stopa z veliko previdnostjo, da bi šlo čim manj človeških življenj v izgubo. Napaka, ki jo je francosko vrhovno poveljstvo napravilo v bojih meseca avgusta in septembra leta 1914, se ne bo več ponovila. Takrat je bil položaj sicer povsem drugačen. Borba je potekala na odprtem polju. Strategija je prišla popolnoma do veljave. Vedeti je treba, da se razvijajo sedaj borbe med dvema trdnjavskima linijama.

Po zadnjih vesteh francoskih listov so se danes razvneli silni boji na črti na levem bregu Rena, kjer so francosko-nemška meja loč od večotoka in usmerja po rečici Lauter v severozapadni smeri proti Porurju in Luksemburški. Francoske čete so tu dosegle velik uspeh nad mestecema Lautenburg in Weissenburg. Prekoračile so reko Lauter na nižinskem terenu med Renom na vzhodu in Hartskim gričevjem. Hudi boji so se pričeli tudi v Binnwaldu.

Pri Saarbrücknu, kjer je prodrla čez mejo francoska tankovna divizija, ki šteje 600 po 70 ton težkih tankov, so Nemci prešli v protinapad, ki pa je bil odbit. Prav tej diviziji je uspelo prodreti skozi kaverne in strelske järke do Siegfriedove linije.

Boji okoli Saarbrückna

Pariz, 8. sept. c. Neuradno poročajo, da so Francozi včeraj začeli z večjo ofenzivo v okolici Saarbrückna. 600 francoskih tankov, med njimi 70 tonskih, je prodrla do Neunkirchena. Artilerijska borba je trajala tudi vso noč. Po novejših poročilih se je potem Nemcem posrečilo zmanjšati francoski vpor. Najnovejša poročila pravijo, da je na gozdnatem gričevju okoli Saarbrückna v teku velika bitka, v kateri na obeh straneh sodelujejo infanterija, artilerija in tanki.

London, 8. sept. i. Po poročilu iz Berlina je nemška vlada sklenila izprazniti večji del Porenja.

Zakaj so francoska poročila tako redkobesedna

Pariz, 8. sept. br. Kratka in zelo diskretna vojna poročila so ponekod v Franciji vzbudila pozornost. Francoski uradni krogi glede na to naglašajo, da je položaj na francoski fronti spriči obeh širokih utrjenih pasov povsem drugačen kakor na vzhodni fronti. Francosko vrhovno poveljstvo tudi nima nikakega interesa, da bi izvajalo z naštevanjem zasedenih krajev in postojank, ubitih in ranjenih nasprotnikov, zaplenjenih topov in strojin, kakšno nemiselno in za vsakega civiliziranega človeka odvratno propagando na račun padlih in ranjenih bojevnikov.

»Intransigent« pravi v svojem poročilu o dosedanjih borbah na področju med Renom in Luksemburgom, da so se razvijale izključno na ozemlju, ki leži med francosko mejo in Siegfriedovo črto. Saarbrücken in še nekatere druge kraje so Nemci skoraj že docela evakuirali. Evakuirane so poslali v Köln. Koblenz in še nekatere druga mesta okraj Siegfriedove linije in na severu.

Angleži pošljejo milijon mož v Francijo

Pariz, 8. sept. j. Francoska vlada je danes sporočila javnosti podatke o angleški pomoči Franciji v sedanji vojni proti Nemčiji. Dočim je mogla Velika Britanija leta 1914 v začetku sovražnosti priskočiti Franciji na pomoč z razmeroma zelo majhno ekspedicijsko vojsko, bo mogla poslati sedaj takoj v začetku vojnih operacij na francoska tla nad milijon dobro izveščanih vojakov, opremljenih z vsemi modernimi vojnotehničnimi pridobitvami. To bo za začetek. Kasneje se bo angleška pomoč močno stopnjevala bodisi z vojaštvom iz same Velike Britanije bodisi z ekspedicijskimi kormi, ki bodo prihajali iz številnih angleških dominionov in kolonij.

Prav izdatna bo nadalje pomoč, ki jo bodo nudili Franciji in Veliki Britaniji industrijsko visoko razviti dominioni, kakor Južnoafriška unija in Kanada. Kanadska letalska industrija spada že sedaj med prve na svetu.

„Regime fascista“ o bojih na zapadu

Milan, 8. sept. br. »Regime fascista« razpravlja danes o položaju na zapadni fronti. List ugotavlja, da so francoska vojna poročila kratka, da pa ni pričakovati, da bodo drugačna, dokler francoskim divizijam ne bo uspelo zavzeti takih postojank, da bodo mogle izvršiti uspešen in odločen prodor nemške fronte. Nemški letalski poleti nad Pariz zaradi reakcije protiletalskega toplotstva niso uspeli. Pariško prebivalstvo se lahko zaneša na učinkovitost francoske protiletalske obrambe.

Luksemburška v skrbeh

London, 8. sept. j. Luksemburška vlada je poslala Franciji, Veliki Britaniji in Nemčiji noto, v kateri jih prosi naj bi spoštovala njeno nedotakljivost Luksemburške naj bi prišla pod pokroviteljstvo Rdečega križa.

Luksemburg, 8. sept. p. Čim bolj narašča topovskii dvoboj na francosko-nemški fronti in čim bolj se čuje v posameznih krajih v Luksemburgu grmenje topov, tem bolj narašča vznemirjenje prebivalstva. V Luksemburgu so mnenja, da se boji sicer

ne bodo prenesli na njihovo ozemlje, boje pa se napadov, kakršni se je pripetil na dansko mesto Esbjerg.

Zopet 3.000.000 letakov

London, 8. sept. c. Angleška letala so ponoči izvršila že četrty izvidniški polet nad Nemčijo in odvrgla nad severno Nemčijo tri in pol milijona letakov. Vsa letala so se nepoškodovano vrnila.

Doslej potopljena ena nemška podmornica

London, 8. sept. c. Kolikor je znano, je bila doslej potopljena ena nemška podmornica.

London, 8. sept. j. Angleški pomorski krogi izjavljajo, da je angleško vojno brodogradje pričelo sistematično zasledovati nemške podmornice in da je boj proti njim sedaj v polnem teku.

Kaj je z „Gneisenauom“

Berlin, 8. sept. j. Mornariško poveljstvo demantira vest angleških listov, da bi bila angleška letala med napadom na Kiel poškočovala veliko nemško križarko »Gneisenau«. Križarka je popolnoma nepoškodovana.

Letalski alarm v Toulonu

Pariz, 8. sept. c. Ponoči je bil v vojni luki Toulon poldrugo uro trajajoč letalski alarm.

Francoski vrhovni obrambni svet

Pariz, 8. sept. br. Danes dopoldne je imel francoski vrhovni obrambni svet sejo, ki jo je vodil prezident Lebrun. Seja se je vršila v Elizejski palači in je trajala skoraj tri ure. O njej ni bil izdan nikak komunikacija.

Zunanji minister Bonnet je imel danes dopoldne daljši razgovor s predsednikom senatskega zunanjepolitičnega odbora Bergerom.

Lebrunova poslanica Ismetu Ineniju

Ankara, 8. septembra. AA. (Havas) Predsednik republike Ismet Ineni je sprejel danes francoskega veleposlanika Masiglia, ki mu je izročil osebno poslanico predsednika francoske republike Lebruna. V tej poslanici izraža šef francoske države zadovoljstvo vse Francije zaradi prijateljskih zvez, ki krepko vežejo obe državi in ki so pod sedanjimi okoliščinami posebno važnega pomena. Predsednik turške republike je ginjen zaradi tega znaka simpatije proslil francoskega veleposlanika, naj izrazi predsedniku francoske republike njegovo zahvalo in da ga obvesti, da se Turčija iskreno veseli zaradi prijateljskih zvez, ki obstajajo med Francijo in Turčijo, in ki dobivajo pri današnjem stanju stvari posebno vrednost.

Izumrli Pariz

Pariz, 8. sept. br. Skoraj polovica Parižanov se je že izselila iz mesta. Ostali so večinoma možaki, ki so zaposleni po tovarnah, orožja in streliva v pariških predmestjih, ter ženske, ki so nadomestile moške po uradih in trgovinah. Večeri so v Parizu čisto mrtvi. Nobene luči, nobene zabave, skoraj nobenega odprtega lokala, kar dokazuje, da se ne samo oblasti, nego

Nadaljevanje na 2. strani

Boj med radio-oddajnimi postajami

Ob 23. so poljske oddajne postaje radio Varšava I., II. in III., nadalje radio Poznanj in Lvov opozorile poljsko javnost, da se je neka oddajna postaja sovražne propagande polastila valovne dolžine oddajne postaje Varšava I in da je širila razne vznemirljive vesti, med drugimi tudi to, da so nemške čete zavzele Varšavo ob 17.15. Radio Varšava je odločno zanikal zasedbo poljske prestolnice in naglašal, da nasprotnik na ta premeteni način skuša zanesiti zmedo v poljsko javnost in v vrste poljske vojske. Zato odločno svari, naj nihče ne naseda izmišljotinam sovražne propagande. Pri tej priliki je adjutant najvišjega poveljnika obrambe Varšave, podpolkovnik Vaclav Lipinski, prečital poziv poveljnika varšavske obrambe četam in prebivalstvu Varšave, naj se pozhrtvalno postavijo v obrambo domovine.

Po daljšem molku se je domnevna varšavska postaja zopet oglašala, toda to pot je najprej v nemškem jeziku, nato pa v poljskem jeziku naznanila, da bo oddajala najnovejše vesti. Poročilo se je začelo s senzacionalno ugotovitvijo, da je poljska vojska popolnoma razbita, da je vodstvo armade izgubilo glavo in da je varšavska vlada že utekla v inozemstvo.

Pri svojem begu da je vzela s seboj zlato zaklad in devize poljske Narodne banke ter one milijone angleških funtov, ki jih je Poljska prejela iz Anglije. Židovski kapitalisti so podkupili poljske ministre in politike, da so Poljsko pahnili v krvavo vojno za angleške interese. Dalje se je poročilo bavilo s stanjem v poljski vojski in deževalo so obtožbe in očitki na najvišje poveljstvo, češ da ni dovolj oborožena, da nima pušk in municije ter da je nje prehrana skrajno slaba. Napovedovalcu se je v izgovoru in naglasu poznalo, da ni Poljak. Zanimivo je tudi, da se je poročilo iste vsebine lahko čulo na oddajni postaji Katovice. Za konec je napovedovalec priporočal poljskim vojakom, naj se predajo Nemcem, ki prinašajo mir in red ter naj bodo prepričani, da nemška vojska izredno viteško ravna s svojimi poljskimi tovariši. Dokaz temu da je poljski komandant z Westerplatte, ki je dokil izrečno pravico, da tudi po predaji nosi svojo oficirsko sabljo. Na drugi strani pa je napovedovalec poročal o strahovitih masakrih, ki jih je baje poljska vojska zagrešila v Bidgešču tik pred izpraznitvijo in ki so jih baje ugotovili španski, nizozemski, italijanski in portugalski novinarji.

Odločilnih bitk še ni bilo

Nevtralcii o poljskem umiku — Rydz-Smigly hoče skrajšati fronto — Maršalove izkušnje

Bruselj, 8. sept. AA. (Reuauer.) Po obvestilih, ki prihajajo iz Bruselj od belgijskih in inozemskih dopisnikov, kakor tudi iz drugih virov, nadaljuje poljska vojska svoj strateški umik z mojstrsko točnostjo. Nevtralnii vojni opazovalci na Poljskem so opazili, da Poljaki ne morejo začeti bitke z znatno močnejšim sovražnikom na fronti 2500 km in da zaradi tega zmanjšujejo dolžino fronte. Pri vsem tem poljski vojaki pričakujejo, da bo maršal Rydz-Smigly v kratkem zapovedal »Stój!« in objavil, da je prišel trenutek, da se Poljaki utrdijo v rovi in da svoje položaje ohranijo. Vesti tako iz Poljske kakor iz Berlina jasno potrjujejo, da se Poljaki umikajo brez zmešnjave ali izgub in da je morala poljske vojske na visoki stopnji. Tudi nemška uradna poročila priznavajo junastvo Poljakov. Poljski oficirji vedo, da ima maršal Rydz-Smigly veliko izkušnjo glede bojevanja te vrste, ker se je leta 1920 postavil proti boljševikom potem ko je s svojimi divizijami izvedel umik iz Kijeva za skoro 1000 km, preden se je obrnil ter zmagal. V toku sedanjih borb na Poljskem še ni prišlo niti do ene pomembnejše bitke ter se naglašalo malo število vojakov, ki so jih Nemci ujeli, ter malo število topov, ki so jih Nemci zaplenili. To dokazuje uspešnost načrta poljskega generalisima. Glavne poljske čete še niso, kakor se izve, stopile v borbo, in tudi ni bilo še slišati o malih oklopnih avtomobilih, ki jih ima Poljska več tisoč. Nemci napredujejo sedaj na ozemlju, ki je ravno kakor biljardna miza, podpira pa jih v mnogem sedanja suša. Jesensko vreme ter sprememba ozemlja bo vplivala na nadaljnje bojevanje ter računajo, da se bo uspešnost nemških motoriziranih oddelkov zelo spremenila. Poljski vojski krogi izjavljajo, da so Nemci optimisti, ker še ne vedo, proti komu se borijo.

Varšava, 9. sept. j. General Čuma, ki je prevzel obrambo poljske prestolnice, je

tudi prebivalci povsem zavedajo resnih ur. Ljudje prebije večerne ure doma, večina pri radijskih aparatih.

V Parizu so danes priletni grmaditi vre če peska okrog vseh javnih spomenikov. Tudi slavolok bo kmalu izginil pod peskom.

Kakšna bo preosnova francoske vlade

Pariz, 8. septembra. b. Današnji listi poročajo o ponovnih posvetovanjih ministrskega predsednika Daladiera s predsednikom parlamenta Edouardom Herriotom in jih spravljajo v zvezo z bližnjo preosnovo vlade. Iz zanesljivega vira doznajajo, da je odpadla kombinacija politične preosnove vlade v znamenju pritegnitve v sedanjo vladu vseh predstavnikov nevladnih parlamentarnih skupin in je namesto nje prevladala druga tendenca, ki predvideva praktično rešitev s pritegnitvijo nepolitičnih osebnosti, po večini strokovnjakov, v Daladierov kabinet.

Rezerviranost v Rimu

Rim, 8. sept. z. Italijanski listi posvečajo padcu Krakova največjo važnost in naglašajo, da mora naglo napredovanje nemških čet na Poljskem zbuditi občudovanje. Nasprotno pa ugotavljajo, da na zapadni fronti ni še nikakih resnejših borb. Iz naglega prodiranja nemških čet na Poljskem bi se moglo sklepati, pišejo listi, da se bodo uresničile napovedi Hitlerja, da bo vojna »kmalu, morda že v par tednih« končana. Edino »Avenier« ne deli tega optimizma italijanskega tiska in opozarja na to, da je dovedla sklenitev nemško-ruskega nenapadnega pakta do zelo dalekosežnih

sprememb na Daljnem vzhodu, kar ne bo ostalo brez vpliva tudi na položaj v Evropi. Tega mnenja so tudi merodajni rimski krogi, ki so glede razvoja dogodkov slej ko prej rezervirani. Zadovoljstvo pa zbuja, da v italijanski javnosti izjave merodajnih činiteljev, da Italija ne misli spremeniti svojega sedanjega stališa in da njen prestop v mednarodnem pogledu baš zaradi te previdne politike stalno narašča.

Italijanska sodba o vojaškem položaju

Milan, 8. septembra. b. Turinska »Gazzetta del Popolo« objavlja članek svojega uglednega vojaškega sodruidnika generala Romana o trenutnem vojaškem položaju. General Romano najprej ugotavlja, da je velika letalska ofenziva kot uvod v vojno izostala, nato pa opozarja na svojo pred tedni izraženo domnevo, da ne velja za vojaške strokovnjake nobena še tako utrjena fronta za nezavzetno, ako razpolaga napadelec z zadostnim vojnim materialom in se ne straši žrtve ki so za tako ofenzivo potrebne. Po mnenju generala Romana moramo v novi vojni, ki se je komaj začela, računati še z velikimi presenečenji. Znano je, da je Nemčija leta 1914 s svojimi 305 in 420 milimetarskimi kalibri dosegla velike uspehe, dočim so se proti koncu vojne izkazali zlasti angleški tanki. Sprito sedanje operativne neaktivnosti svojih zavetnikov ne more Poljska storiti ničesar drugega kakor to, da poskuša kolikor mogoče zadrževati sovražnika v nadaljnjem prodiranju, istočasno pa zbirati svoje sile v notranjosti države za kasnejše odločilnejše spopade.

Lov na trgovske ladje

Potopljenih je bilo zopet več angleških parnikov

London, 8. sept. c. Štiri nemške podmornice so včeraj napadle angleški parnik »Mannara« (7200 ton), ki je bil na poti iz Liverpoola v Kalkuto. Podmornice so parnik najprej obstreljevale s topovi, nato pa izstrelile pet torpedov. in ga potopile. Ko se je mostov izkrcalo v rešilne čolne, so podmornice tudi te obstreljevale. Dva indijska člana posadke sta bila ubita in dva težje ranjena. Del posadke je potem rešil neki holandski parnik, drugi pa so morali 24 ur ostati v vodi, preden jih je rešila neka portugalska ladja.

Sidney, 8. sept. br. Ladje avstralske vojne mornarice so zajele 7500 tonsko nemško trgovsko ladjo »Dahn« in jo privedle v tukajšnje pristanišče.

Lisbona, 8. sept. br. Na atlantski obali je bila od neke podmornice torpedirana angleška trgovska ladja »Puckastan«. Na radiotelegrafski klici ameriške ladje »Farmar« je torpedirani ladji prihitel na pomoč parnik »Bilderpiche«, ki se mu je posrečilo rešiti posadko torpedirane angleške ladje.

London, 8. sept. c. Z ameriške ladje »Washington« poročajo, da je nemška podmornica torpedirala angleški parnik »Olivegrove« (4000 ton). Vsi člani posadke so rešeni.

Rio de Janeiro, 8. septembra. c. V tukajšnje pristanišče se je zateklo 12 angleških trgovskih parnikov. V spremstvu še odredjenih angleških vojnih ladji bodo odpluli v luke, kamor so namenjeni.

New York, 8. septembra. AA. (DNB). Kapitan Stadman parnika »Washington«, ki pripada podjetju United States Line, ki je rešil 33 potnikov torpedirane angleške tovorne ladje »Olivegrove«, ugotavlja v svojem radiotelegrafskem poročilu, da je nemška podmornica pred torpediranjem pozvala mostovno tovornega parnika, naj zapusti ladjo. Sele, ko so rešilni čolni bili daleč od parnika, ga je podmornica potopila. Stadman poroča dalje, da je poveljnik podmornice postopal z največjo kurtoazijo napram mostu angleškega parnika in da jim je pokazal smer, v kateri morajo veslati ter jim je dal tudi točne nove kompase. Podmornica se je pred tem ponudila, da bo sama odvlekla tovorni parnik, ki ima 4.000 ton, v najbližjo luko. Razen tega je podmornica s signali z rdečimi raketi opozorila ladje v bližini, da se nahajajo v bližini brodolomci. Zato je lahko parnik »Washington« našel rešilne čolne v bližini irske obale in angleškega kanala. Kapetan Stadman poroča dalje, da se brodolomci nahajajo v dobrem stanju. »Olivegrove« se je potopil 6 minut po torpediranju.

Berlin, 8. septembra. AA. (DNB). Nemški parnik »Franken« je prispel 6. septembra v luko Padang na Sumatri. Pred tem je bil v holandskih vodah napaden od angleških letal, toda ni bil poškodovan.

Madrid, 8. sept. br. V španske luke se je dosedaj zateklo 54 nemških trgovskih ladji.

London, 8. sept. j. Po dosedanjih podatkih se je v japonska pristanišča zateklo 64 nemških tovornih ladji.

Neka angleška vojna ladja je včeraj ujela nemški tovorni »Inne«.

Veleparnik »Bremen« v nevtralni luki

Berlin, 8. sept. j. United Press poroča iz Berlina, da se je nemškemu veleparniku »Bremen« posrečilo pravočasno zateči se v neko nevtralno luko.

»Rex« na potu v New York

Genova, 8. sept. br. Danes je odplul iz Genove največji italijanski potniški parnik »Rex« za New York. Na ladjo se je vkrvalo mnogo Američanov, namenjenih v Severno Ameriko. Z »Rexom« sta odpotovala v Zedinjene države tudi italijanska konzula v San Franciscu in v Baltimoru.

Ribolov v skandinavskih vodah ustavljen

Stockholm, 8. septembra. AA. Cene rib v skandinavskih državah so zelo poskočile. Ribolov je skoro popolnoma prenehal, ker se ribiči bojijo min v Baltičkem in Severnem morju.

Holandska vojna ladja žrtev mine

Amsterdam, 8. sept. br. Danes popoldne je nizozemski minonosilec »Vilen van der Zeen« v bližini otoka Terschelling, ki

leži pred plitvinami severno Zuilerskega jezera, naletel na mino. Eksplozija je bila strašna. Ladjo je popolnoma razbilo. Od 51 članov posadke je bilo 23 ubitih, 8 hudo ranjenih. Nekaj mornarjev se je s plavanjem rešilo na otok in so jih nočjo iz Osterenda odpeljali v Harlingen, druge še pogrešajo. Trenutno še ni bilo mogoče natančno dognati, kako je nastala nesreča. Bržkone je minonosilec naletel na mino, ki je svobodno plavala po morju, in se je morala utrgati s sidra. Najbrž je bila to nizozemska mina.

Grof Csaky odpotoval v Nemčijo

Budimpešta, 9. sept. j. Reuterjev dopisnik je zvedel, da je madžarski zunanji minister grof Csaky sredi odpotoval v Nemčijo. Mislijo, da bo madžarskega zunanjega ministra povabili v Nemčijo na važne razgovore. Grof Csaky se bo najbrže ustavljal spetoma na Dunaju ali v Solnogradu.

Dr. Beneš — aktiven član čsl. legije v Londonu

London, 8. sept. j. Bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš se je danes vpisal za aktivnega člana češkoslovaške legije.

Jeruzalem, 8. sept. c. V Palestini je bila osnovana češkoslovaška legija.

Češke oddaje angleških radio-postaj

London, 8. sept. c. Danes ob 20.45 so začele angleške radijske postaje z redno oddajo poročil tudi v češkem jeziku.

Prvi vpoklici na Irskem

Dublin, 8. septembra. b. Irška vlada je danes pozvala pod orožje vse tako zване »teritorialce«, ki tvorijo prve obrambne čete, istočasno pa so mobilizirani tudi vsi rezervisti.

Kentski vojvoda ne pojde v Avstralijo

London, 8. sept. Uradno javljajo, da Kentski vojvoda ne bo mogel nastopiti svojega mesta kot guverner Avstralije, ker vrši svojo funkcijo kot admiral angleške mornarice.

»Notranja fronta« v Nemčiji

Curli, 8. sept. br. Po vesteh iz Berlina je šef nemške policije Himmler sedaj organiziral tako zvano notranjo fronto. Ukrepi za vzdrževanje reda in miru ter za sodelovanje prebivalstva pri vseh varnostnih in drugih delih se izvajajo z največjo strogostjo. V Dessau je bil neki Hähnen zaradi sabotaže obsojen na smrt in ustreljen. Zadnje odredbe o poslušnosti in razširjenju tujih radijskih vestí so sedaj razširjene tudi na Češko in Moravsko. Na Slovaškem bodo v bodoče vsi, ki bi žalili nemško armado v besedah in dejanjih, postavljeni pred nemška sodišča.

Mednarodni železniški promet preko Italije

Rim, 8. sept. br. Mednarodni železniški promet preko Italije se polagoma obnavlja. Simplonski ekspres, ki je zadnje dni prihajal le do Milana vozi sedaj tudi dalje do Trsta. Promet med Italijo in Francijo je sicer omejen vendar vozi preko štirih obmejnih postaj dnevno 13 rednih potniških in brzih vlakov.

Iz italijanskih luk odhajajo tudi velike potniške ladje v Severno in Južno Ameriko.

Inspekcijsko potovanje belgijskega kralja

Bruselj, 8. septembra. AA. (DNB) Belgijski kralj nadaljuje svoje inspekcijsko potovanje ob belgijsko-francoski meji. Sredi je kralj Leopold prispel v Semois v Ardenih, danes pa je nadaljeval inspekcijsko potovanje ter prispel s svojim štabom na luksemburško mejo.

Zasedanje DN odgodeno za nedoločen čas

London, 8. sept. br. Jesensko zasedanje sveta in skupščine Društva narodov je bilo odgodeno za nedoločen čas.

Bodite trezni in razsodni

Beograd, 8. sept. AA. V zadnjem času se pojavljajo pri nas v zvezi z zunanjimi dogodki raznovrstne vesti, ki nimajo nobene osnove. Te vesti širijo nezavedno ali zlohotno posamezniki, ki so popolnoma neobveščeni ali ki so pod vplivom neodgovornih činiteljev, ki imajo interesa na tem, da se širijo med ljudstvom netočna in neobjektivna obvestila. Širjenjem takih vestí se spravlja ljudstvo v zmo in se bega, čemur se je treba v teh težkih časih izogibati. Zaradi tega se opozarja prebivalstvo, da takim vestem ne veruje in da njihovo razširjanje onemogoči ter prijavi

Volitve v švici ne bodo odgodene

Volitve v novi parlament bodo izvedene kljub nape-temu položaju v Evropi v zakonitem roku

Bern, 8. sept. br. Zvezni svet je danes razpravljajo o volitvah v nacionalni svet, ki se morajo izvršiti meseca oktobra. Kakor leta 1914., je tudi sedaj sklenil da kljub sedanjemu napetemu mednarodnemu položaju volitve ne bodo odgodene, marveč izvedene v zakonitem roku.

Vojaška cenzura

Bern, 8. sept. br. Švicarski zvezni svet je pooblastil vrhovno vojaško poveljstvo, da more zaradi zaštite švicarske nevtalnosti uvesti cenzuro vseh poročil, ki se oddajajo po telefonu, brzojavno, po radiu, s pomočjo filma ali pa po novinskih agencijah. Zaenkrat za liste še ni uvedena pred-cenzura, ker se more zgoditi le s pristan-kom vlade. Proti ukrepm vojaške oblasti je dopustna pritožba na posebno komisijo. V vseh zadevah, ki se nanašajo na tisk, se morajopritegniti tudi novinarji. Nove no-

oblastem osebe, ki širijo take vesti, da bi se proti njim lahko postopalo po zakonu. Vsem je znano, da je Jugoslavija glede današnjih dogodkov zavzela nevtralnost stališče in da je naša država pomemben faktor miru v tem delu Evrope. Takemu stališču mora odgovarjati tudi dostojanstvena mirnost prebivalcev glede presoje mednarodnih dogodkov. Vse prebivalstvo mora dostojanstveno in mirno ter vzdržno zavzeti nepristransko stališče glede presoje dnevnih dogodkov, ki se nanašajo na obe vojskujoči se stranki.

vinske agencije morajo prositi za posebno dovoljenje, da se jim dovoli poslovanje na švicarskem ozemlju.

Ob nedeljah in praznikih avtovožnje prepovedane

Bern, 8. sept. br. Ob nedeljah in praznikih je zabranjen do nadaljnjega vsa zasebni avtomobilski promet. Tudi oblasti se smejo v teh dneh le v najnujnejših primerih posluževati motornih vozil.

Poseben vlak za povratek angleških turistov

Bern, 8. sept. br. Da se omogoči angleškim turistom, ki se mude v švici, povratek v domovino, bo odpeljal v sredo iz švice poseben vlak, za katerega se je dosedaj prijavilo nad 500 angleških potnikov.

Izredno zasedanje ameriškega kongresa

Washington, 8. sept. c. Na konferenci tiska je izjavil danes predsednik Roosevelt, da bo kongres skoro gotovo sklican na izredno zasedanje še pred januarjem. ko bi se moralo vršiti redno zasedanje. Roosevelt je napovedal, da bo kongres predložil spremembo nevtalnostnega zakona, tako da bo ukinjena prepoved izvoza orožja. V poučenih krogih sodijo, da bo Roosevelt predlagal sklicanje kongresa že za drugo polovico septembra.

Boj proti nevtalnostnemu zakonu v Ameriki

New York, 8. sept. Ameriški listi hudo napadajo vladu zaradi embarga, ki ga je proglasila napram vsem vojskujočim se državam. »New York Times« je mnenja, da je stališče demokratskih držav docela utemeljeno in da se bore za pravično stvar. Javno mnenje v Zedinjenih državah je malone v celoti na strani Francije in Velike Britanije in zato ne more ameriško ljudstvo razumeti, zakaj naj bi bile te države z embargom prizadele v enaki meri kakor Nemčija. Naše demokratske ustanove in vse naše demokratsko in miroljubno čutenje nam nalaga, da se postavimo v tem vprašanju na stran demokratskih interesov, to je na stran demokratskih držav v Evropi.

Podobno piše tudi »New York Herald Tribune«, ki zahteva od vlade, naj nevtalnostni zakon v celoti ukine.

Alandsko otočje bo vojaško zasedeno

Helsinki, 8. septembra. b. Finska vlada je naročila občinam na Alandskem otočju, naj pripravijo vse potrebno za nastanitev vojaštva. Zaradi varovanja tega otočja bo namreč Finska odposlala tja posebno stražo za čuvanje nevtalnosti, kakor jo določa alandska konvencija.

Švedska obnavlja letalski promet s tujino

Stockholm, 8. sept. j. Z jutrišnjim dnem bo Švedska obnovila svoj redni letalski promet z Dansko, Nizozemsko, Belgijo in Veliko Britanijo. Letala bodo letela čez Kodanj, Amsterdam in Severno morje. Promet bo na teh progah dvakrat dnevno. Nadalje namerava švedska letalska družba vzpostaviti zvezo preko Rige in z Moskvjo.

Na Estonskem ne bo izrednih vojaških ukrepov

Reval, 8. sept. br. V Estonski vlada po zahtevi vlade popoln red in mir. Navzlic kožljivemu položaju vlada ne namerava podvesti nikakršnih izrednih vojaških ukrepov.

Evakuacija Kovna

Kovno, 8. sept. br. Oblastva so izdelala načrt za evakuacijo Kovna. V prvi vrsti bodo iz mesta odpredeli otroke, bolnike in starce. Vlada namerava uvesti obvezno delovno službo pri obrambnih delih za vse moške od 16 do 60 let. Zaradi velikega pomanjkanja goriva ki je zavladalo zadnje dneve v Litvi, se namerava vlada obrniti na Rusijo za dobavo ruskega petroleja.

600 milijonski obrambni kredit na Norveškem

Oslo, 8. sept. c. Danes se je sestal na izredno zasedanje norveški parlament. Vsi govorniki so poudarjali, da se hoče Norveška v sedanji vojni držati načela najstrožje nevtalnosti. Odoben je bil kredit 600 milijonov dinarjev za obrambne mere, ki naj izvajanje nevtalnosti zagotuja.

Prijateljstvo med Madžarsko in Bolgarsko

Budimpešta, 8. septembra. AA. (Stefani) Madžarski listi komentirajo predajo akreditivnih pism novega madžarskega poslanika bolgarskemu kralju ter naglašajo pomen besed, ki so bile ob tej priliki izgovorjene, in ki predstavljajo nov dokaz prijateljskih čustev, ki vežejo madžarski in bolgarski narod.

Beleške

Dr. Maček v Kupincu

Podpredsednik vlade dr. Maček se je vrnil v Zagreb, kjer se je dopoldne sestal z inž. Košutićem. Nato se je odpeljal v Kupinc, kjer sta ga popoldne obiskala inž. Košutić in dr. Krnjević.

»Hrvatski dnevnik«

o resoluciji vodstva JNS

V včerajšnjem uvodniku razpravljalo glasilo podpredsednika vlade »Hrvatski dnevnik« o stališču raznih strank do sklenjenega sporazuma. Med drugim pravi: »Izvršni odbor Jugoslovenske nacionalne stranke je v svoji resoluciji zahteval, naj se bodoče volitve izvedejo po novem zakonu, ki bo zajamčil tajnost glasovanja, zastopstvo manjšine in volilno svobodo. To stališče je popolnoma upravičeno in ga v celoti odobravamo. Enako je izvršni odbor JNS izjavil, da bi bilo treba vprašanje hrvatskega ozemlja definitivno končati, ker bi ponovna pogajanja o njem mogla roditi nepopolne posledice ne samo za sporazum kot tak, temveč tudi za narod in državo. Tudi mi smo mišljenja, da bi bilo bolje, ako bi se bilo to vprašanje definitivno rešilo, toda to ni bilo odvisno samo od nas. Mnenja pa smo, da tudi pri definitivnem reševanju ne bo prišlo do nikakih neugodnih posledic.«

Shodi HSS

»Hrvatski dnevnik« poroča, da se nadaljujejo shodi Hrvatske seljačke stranke, na katerih poročajo poslanci in drugi ugledni člani stranke o srbsko-hrvatskem sporazumu. Strankini pristaji so na vseh shodih soglasno odobrili sporazum in izrazili zaupanje dr. Mačku in njegovi politiki.

Minister dr. Smoljan v Hercegovini

Minister brez portfelja dr. Bariša Smoljan se je mudil tri dni v onem delu Hercegovine, ki je s primorsko banovino vred priključen novi banovini Hrvatski. Objavil je, da bo povišana cena za odkup tobaka katerega prodaja tvori glavni vir dohodka za prebivalstvo v teh siromašnih krajih. O političnem položaju je izjavil:

»Naše geslo je: molčati in delati. Samo eden ne more ničesar, vsi skupaj moremo vse. Ni mogoče v 24 urah popraviti vse pogreške, ki so se zgodile v zadnjih letih, prepričani pa smo, da bomo kmalu odpravili splošne krivice, storjene narodu. Naši bratje muslimani naj vedo, da ne bodo nikdar zastopavljeni zaradi svoje vere. Hrvatsko banovino bomo razvili v vzorno ozemlje, na katerem se bo spoštovala ravnopravnost vseh verskih izpovedi Hrvatski kmečki narod se bo boril za to, da se izvede načelo človečnosti in se dvigne dostojanstvo človeka. Čeprav je doseženi sporazum le del, je prinesel že velike koristi vsemu hrvatskemu narodu.«

Posvetovanje staroradikalov

Sinoči sta se vrnila v Beograd staroradikalna prva Miša Trifunović in dr. Momčilo Nintić. Bila sta pri predsedniku svoje stranke Aci Stanojeviću, kateremu sta poročala o političnem položaju, kakor se razvija po sporazumu s Hrvati.

Črna gora in sporazum

Tednik »Zeta«, ki izhaja v Podgorici ter je podpiral opozicijo v njeni borbi proti dr. Stojadinovićevemu režimu, objavlja uvodnik, v katerem pozdravlja sporazum med Srbi in Hrvati. Poleg ostalega pravi: »Sporazumom je osigurana enakopravnost ne samo Hrvatom nego tudi vsem ostalim banovinam in delom naroda ene države, ki tvorijo državno zajednico. Črnogorci v novi vladí nismo zastopani. Kljub temu pa sprejemamo sporazum z največjim zadoščenjem in iskrenim veseljem. Črna gora je danes ujerenja, da bodo tudi za njo nastopili lepši dnevi in da bo skoraj zavzela v razvoju naše državne skupnosti tisto vlogo, ki ji pripada po geografskem položaju in njeni zgodovinski tradiciji.«

Nazori vojvodinskega lista

Subotički »Neven«, glasilo JRZ v Vojvodini, izraža svoje globoko zadovoljstvo, da Subotica in Sombor nista bila priključena banovini Hrvatski. »Neven« pravi, da spadata Subotica in Sombor v političnem, gospodarskem in prosvetnem pogledu »v življenjski prostor Beograda«, kar je potrdil tudi sporazum med dr. Mačkom in Cvetkovićem. Po mnenju lista bo morda HSS sedaj sploh likvidirala svoje organizacije po Vojvodini ter se umaknila na teritorij banovine Hrvatske.

Da se HSS vsaj zaenkrat še ne misli odpovedati svojemu udejstvovanju v Vojvodini, kaže izjava uglednega njenega člana, narodnega poslanca Vukovića, ki je postavil zahtevo, naj se izroči pristavšem HSS uprava vseh vojvodinskih občin, kjer je pri skupščinskih volitvah HSS dobila večino glasov. Med temi občinami sta tudi Subotica in Sombor.

Slovaško diplomatsko zastopstvo v Beogradu

Slovaški listi poročajo, da je iz Bratislave odpotoval v Beograd dr. Josip Ciekler, kateremu je poverjena naloga, da kot odpravnik poslov organizira prvo slovaško poslanstvo v Jugoslaviji. Dr. Ciekler izhaja iz češkoslovaške diplomatske službe, po ustanovitvi samostojne Slovaške pa je pomagala organizirati zunanje ministrstvo v Bratislavi.

Policijski nevtalnostni ukrepi v Grčiji

Tudi Grčija je v sedanji evropski vojni proglasila strogo nevtalnost in to nevtalnost dosledno izvaja. Poročali smo že, da je med drugim prepovedala po javnih lokalih diskusije o državah, ki so v vojni. Listi prinašajo sedaj nadaljnji policijski ukrep, ki prepoveduje vsako javno izražanje simpatij ali antipatij v gledaliških ali kinematografskih priključkih predstav, ki so kakorkoli v zvezi z vojno ali z vojujočimi se državami. Uredba apelira na prebivalstvo, naj izdane ukrepe skrbno izvaja, ker je to v interesu vsega naroda. V enakem smislu podpirajo vladne ukrepe vsi listi, ki poudarjajo, da je sedanja evropska vojna vse preveč resna za lahkomišelnice debate in demonstracije.